Entomologische Nachrichten.

Begründet von Dr. F. Katter in Putbus.

Herausgegeben

von Dr. Ferd. Karsch in Berlin.

XVI. Jahrg. Mai 1890. No. 9.

Die Gattungen und Arten der Cryptinen

revidirt und tabellarisch zusammengestellt

von Dr. O. Schmiedeknecht

in Blankenburg am Schwarzathal, Thüringen.

(Fortsetzung.)

Spilocryptus Thoms.*)

♀.

1. Spiracula metanoti parva, rotunda. Tibiae posticae saepe annulo basali albo. 2.
   Spiracula metanoti magna ovalia. Tibiae posticae annulo basali nullo. 23.
2. Alae brevissimae, metathoracem haud superantes. Antennae tricolores, pedes cum coxis rufi, femoribus posticis apice late nigris. Segmenta 1—4 rufa. 4—8 mm.
   dispar Thoms. (*Pezomachus abbreviator* Grav. secundum Thomson).
   NB. Das ♂ dazu ist nach Thomson der *Cryptus pygoleucus*, eine Ansicht, gegen welche Brischke Bedenken hat.
   Alae completae. 3.
3. Tibiae posticae annulo basali albo. Mesonotum plus minusve nitidum. Alae superiores areola parallela. 4.
   Tibiae posticae annulo albo basali nullo. 14.

*) Zu *Spilocryptus* gehört wohl auch der *Cryptus bicolor* Destefani, Naturalista Siciliano III. Seine Diagnose lautet: Niger, antennis parte superiore fere medio albidis, palpis luteis; lateribus metathoracis spinosis et super duobus lineis exertis undulatis. Alis hyalinis, stigmate nigro, venis fuscentibus, tegulis luteis. Pedibus rufis, coxis nigris, tibiis tarsisque posterioribus concoloribus, spinis tibiarum luteis. Abdominis primo segmento apice rufo, secundo omnino rufo, sequentibus nigris, ano albo-maculato. ♀ long. 22—30 mm. Santa Ninfa in Sicilia.

4. Coxae posticae totae vel pro parte rufae. 5.
   Coxae posticae nigrae. 7.
5. Coxae omnes et antennarum scapus rufa. Caput pone oculos angustatum. Alae anteriores disco fumatae. 7 mm. ***incubitor*** Grav. (non Ratzeburg).
   Tantum coxae posticae rufae. 6.
6. Caput pone oculos angustatum. Alae hyalinae, disco haud nubeculatae. Segmentum primum abdominis angustum. Femora postica rufa apice nigra. Terebra $1/3$ abd. longitudine. 9 mm.
   cimbicis Tschek (*incubitor* Ratz.).
   Caput pone oculos haud angustatum, lateribus tumidis. Alae anticae disco nubeculatae. Segmentum primum abdominis sensim dilatatum. 9—12 mm.
   migrator Grav. Var.
7. Alae anticae nervello longo. Segmenta 2—4 linea arcuata impressa, quintum serie transversa punctorum. Alae sub stigmate nubeculatae. Antennae et tibiae posticae annulo albo. Terebra dimidii abdominis longitudine. 6,5 mm. ***excentricus*** Tschek.
   Alae superiores nervello brevi. Species majores. 8.
8. Caput buccatum. 9.
   Caput pone oculos angustatum. 11.
9. Caput breve, thoraci gibboso arcte approximatum, fronte plana, oculis postice immersis. Metanotum breve, bidentatum. Postpetiolus transversus. Annulus antennarum albus; nubecula fusca sub stigmate. Terebra dimidii abdominis longitudine. 9 mm. ***hospes*** Tschek.
   Caput thoraci haud arcte approximatum sed distincte separatum. Metanotum longius. 10.
10. Terebra dimidii abdominis longitudine. Antennae plerumque nigrae, annulo albo. Metanotum denticulis parvis. Alae anticae nervello nullo. Abdomen subtiliter et sparsim punctulatum. 9—12 mm.
    migrator Grav. (cf. Tschek p. 410).
    Terebra abdomine paulo brevior. Antennae plerumque tricolores. Segmentum secundum crebrius sed multo subtilius punctatum. Femora postica apice latius nigra. 9—10 mm. ***fumipennis*** Grav.
11. Areola superne valde convergens. Scutellum album. 7 mm. ***collaris*** Tschek (an potius *Habrocryptus*?).
    Areola lateribus parallelis. 12.
12. Postpetiolus transversus latitudine sua duplo brevior. Alae hyalinae. Femora postica apice late nigra. Seg-

mentum primum ante spiracula altitudine sua quadruplo latius. 8—12 mm. ***zygaenarum*** Thoms.
Postpetiolus haud transversus. 13.

13. Alae nubecula discoidali infumatae. Tibiae anteriores uno latere rufo-testaceae, basi albidae. Abdomen rufum, apice nigro, ano albo, in varietate segmentis intermediis castaneis. 9—11 mm. ***solitarius*** Tschek.
Alae parum fumatae. Tibiae anteriores margine exteriore fusco-nigro. Segmentum quartum apice nigro. 8—10 mm. ***tibialis*** Thoms.
NB. Vielleicht mit *solitarius* zu vereinen. Sicherlich sind verschiedene der letzterwähnten Arten nur als Varietäten aufzufassen.

14. Scutellum album. 15.
Scutellum nigrum vel rufum. Antennae plerumque albo-annulatae. 16.

15. Thorax rufus, fusco-maculatus. Pedes maxima parte fusci. Terebra dimidii abdominis longitudine. Areola lateribus parallelis. ***fuscipes*** Tschek.
Thorax niger. Pedes cum coxis rufi, posticis tibiis et femoribus apice nigris. Antennae tricolores. 6 mm. ***tricolor*** Grav.

16. Corpus nigrum, incisuris segmentorum 1—3, pedum anteriorum tibiis latere anteriore, femoribusque apice subtus, nec non annulo tarsorum posticorum flavescenti-ferruginantibus. 9 mm. ***alutaceus*** Tschek
(Variat scutello apice rufescenti, cf. Tschek p. 247).
Nonnulla segmenta abdominis rufa. 17.

17. Scutellum apice abrupte declive, valde gibbosum ut postscutellum. Segmenta 1—3 et femora rufa, postica apice nigro. Metanotum breve, costis transversis distinctis. 6 mm. ***brachysoma*** Taschbg.
Scutellum postice haud abruptum, minus gibbosum. 18.

18. Scutellum apice, postscutellum et coxae pro parte obscure rufa. Antennae et tarsi postici annulo albo. Terebra fere abdominis longitudine. 6 mm.
vindex Tschek (Potius ad *Habrocryptos* spectans).
Scutellum nigrum. 19.

19. Tarsi postici annulo albo. Areola parva, superne valde angustata. Abdomen rufum, apice nigro. Pedes postici geniculis nigris. 9—10 mm.
remex Tschek (Genus *Habrocryptus*?).
NB. Areola quadrata. Tarsi postici toti albi: cf. *amoenus* Grav.
Tarsi postici annulo albo nullo. 20.

20. Coxae nigrae. Nervus transversus analis infra medium fractus. 21.
Saltim coxae posticae rufae. Nervus transversus analis in medio fractus. Mesonotum dense punctulatum subopacum. 22.

21. Clypeus ante apicem fortiter elevatus. Mesonotum nitidulum. Postpetiolus 3-foveolatus. Alae hyalinae. Segmenta 2—3 et basis quarti rufa. Terebra abdominis dimidio longior. 8—10 mm. ***nasutus*** Thoms.
Clypeus in medio transverse impressus. Mesonotum dense punctatum. Postpetiolus carinatus et sulcatus. Antennae annulo albo. 10,5 mm. ***mansuetor*** Tschek.

22. Antennae articulis 3—4—5 rufis, 8—10 albis. Petiolus sensim dilatatur, carinis dorsalibus nullis. Tibiae anticae haud inflatae. 8—10 mm. ***ornatus*** Grav.
Antennae haud tricolores, articulis flagelli 7—8 solis albis. Petiolus brevis, elevatus. Tibiae anticae inflatae. 6 mm. ***ornatulus*** Thoms.

23. Alae subhyalinae. Caput et thorax nitida, griseo-hirta. Terebra brevis, vix $^1/_4$ abd. longior. Area coxalis metanoti fere completa. 10—12 mm. ***grossus*** Grav.
Alae apicem versus vel nubecula sub stigmate distincte fumatae. Metanotum fortiter dentatum. Terebra dimidii abd. longitudine. 24.

24. Alae dimidio apicali fortiter fumatae. Abdomen medio rufum. Pedes maxima parte nigri. Mesonotum et segmenta intermedia crebre punctata. 8—12 mm. ***adustus*** Grav.
Alae infumatae, nubecula obscuriore sub stigmate. Abdomen rufo-castaneum, apice nigro, segmentis intermediis nitidulis, punctatis. 12 mm. ***nubeculatus*** Grav.

* * *

♂.

1. Spiracula metanoti parva, rotunda. 2.
Spiracula metanoti magna, ovalia. Tibiae posticae basi haud alba. 18.

2. Tibiae posticae basi alba. (Huc spectant mares adhuc ignoti *excentrici* et *collaris* Tschek.) 3.
Tibiae posticae basi haud alba. (Adhuc ignoti mares *alutacei* et *fuscipedis.*) 12.

3. Nervus transv. analis alarum posticarum in medio fractus. Scutellum, squamulae, coxae anteriores basi, plerumque etiam maculae metanoti alba. 6—8 mm.
   dispar Thoms. (*pygoleucus* Grav.).
   NB. Ueber diese Art vergleiche man Brischke.
   Nervus transversus analis distincte infra medium fractus. 4.
4. Caput postice vix excisum sed thoraci gibbo arcte approximatum, oculis immersis. Spiracula segmenti primi acute prominula. Mandibularum macula, clypeus, orbitae internae, scutellum, postscutellum, maculae 2 metanoti, margo apicalis segmenti primi annulusque tarsorum posticorum alba. 8—9 mm. ***hospes*** Tschek.
   Caput occipite distincte emarginato, a thorace separatum. 5.
5. Abdomen breve, latum, usque ad apicem segmenti sexti evidenter dilatatum, segmento tertio quadrato. Caput pone oculos vix angustatum. Segmentum primum apice, 2—4—5 rufa. Macula mandibularum, clypeus, saepe macula faciei, orbitae internae, annulusque tarsorum posticorum alba. Femora postica nigra ima basi rufa. 9—12 mm. ***migrator*** Grav.
   Abdomen longius, lineari-fusiforme. 6.
6. Scutellum album. Tarsi postici plerumque annulo albo. Caput pone oculos angustatum. 7.
   Scutellum nigrum. Postpetiolus latitudine vix longior. 9.
7. Coxae anticae extense albo-pictae. Mandibulae ex parte, orbitae frontales interrupte, faciales interdum (secundum Thomson tota facies), lineola intra alas, squamulae, scutellum et postscutellum, maculae duae metanoti, petiolus abdominis, postpetioli margo apicalis, annulusque tarsorum posticorum alba. 8—10 mm.
   incubitor Grav.
   (Ausführliche Beschreibung bei Tschek pag. 414.)
   Coxae anteriores haud albo-pictae. 8.
8. Postpetiolus latitudine distincte longior, tuberculis distincte prominulis. Femora anteriora apice tibiaeque fulva. Macula mandibularum, clypeus, orbitae internae, colli margo, scutellum, postscutellum, maculae metanoti, postpetioli margo apicalis, tibiarum basis et annulus tarsorum posticorum alba. Femora postica plerumque nigra. 10—11 mm.
   fumipennis Grav. (cf. Tschek pag. 133.)

Postpetiolus quadratus, tuberculis vix prominulis. Tarsi postici toti nigri (an semper?) Ceterum praecedenti simillimus. 9 mm. ***solitarius*** Tschek var.

9. Caput cum ore et palpis, thorax, femora postica, coxae et trochanteres tarsique postici nigra. Alae fere hyalinae. 8—12 mm. ***zygaenarum*** Thoms.

Caput extense albo-pictum, rarissime nigrum solum orbitis albis. 10.

11. Femora postica tota nigra. Trochanteres anteriores albidi. Segmentum quintum nigrum. 8—10 mm. ***tibialis*** Thoms.

Femora postica rufa apice nigro. 11.

11. Coxae et trochanteres anteriores alba, nigropunctata. Os, mandibulae ex parte, orbitae, macula media faciei, scapus subtus, collum superne, linea infra alas et annulus tarsorum posticorum alba. 10 mm. ***cimbicis*** Tschek.

Coxae et trochanteres anteriores nigra. Orbitae faciales et annulus tarsorum posticorum alba. 9 mm. ***solitarius*** Tschek.

12. Scutellum album. 13.

— nigrum. 15.

13. Caput nigrum. Tarsi postici annulo albo nullo. Abdomen valde angustum, petiolo lineari. 5—8 mm. ***tricolor*** Grav.

Facies et maculae metanoti albae. 14.

14 Scutellum et postscutellum tota alba. Tarsi postici nigri annulo albo nullo. 7—8 mm. cf. ***Caenocryptus rufiventris*** Grav.

Scutellum solum apice album. Tarsi postici annulo albido. 10 mm. ***remex*** Tschek *(Habrocryptus?)*

15. Orbitae internae et annulus tarsorum posticorum alba. 16.

Caput vix nisi puncto verticino albo. 17.

16. Clypeus ante apicem valde elevatus. Mesonotum nitidulum. Femora omnia basi late nigra. 8—10 mm. ***nasutus*** Thoms.

Clypeus depressus. Os, clypeus, tegulae et trochanteres anteriores alba. Femora et tibiae rufa, postica apice nigro. 6 mm. ***vindex*** Tschek (Potius ad *Habrocryptos* spectans).

17. Tarsi postici annulo albo. Facies argenteo-sericea. Femora anteriora apice rufo, postica rufa, nigromaculata. Abdomen medio rufo-castaneum. 11—12 mm.
mansuetor Tschek.
Tarsi postici annulo albo nullo. Niger, segmentis 2—4 basi, femoribus tibiisque rufis, posticis apice nigris. 7 mm. **ornatus** Grav. Tschek p. 248.
NB. Mas *S. ornatuli* Thoms. adhuc ignotus hic collocandus.
18. Scutellum nigrum. Segmenta 1—4, petiolo excepto, et tibiae anteriores rufa. Tarsi postici nigri. 11 mm.
nubeculatus Grav.
Scutellum apice, postscutellum et maculae duae arcuatae spatii declivis metanoti annulusque tarsorum posticorum alba. 10 mm. **adustus** Grav. (*opisoleucus* Gr.).
Variat metanoto omnino nigro = *albolineatus* Grav.
NB. Mas *S. grossi* adhuc ignotus.

(Schluss folgt.)

Ueber *Cicindela maura* Linné und andere.

Von Dr. G. Kraatz in Berlin.

Herr Beuthin betrachtet (Ent. Nachr. 1890. p. 71) als Grundform der *Cic. maura* L. diejenige, bei welcher der dritte und sechste Fleck in schräger Richtung stehen. Weshalb der von Linné, Dejean und Anderen als vierter Fleck bezeichnete, von Beuthin als sechster Fleck aufgefasst ist, weiss ich nicht; ebensowenig weshalb Linné von schrägen Flecken gesprochen haben soll; derselbe sagt schon 1768 (ed. X. reform. pg. 407): „elytris punctis sex albis: tertio et quarto confluentibus."

Offenbar wollte Linné nur hervorheben, dass Punkt 3 und 4 (d. h. die beiden zwischen den 2 Punkten an der Schulter und der Spitze liegenden) mit einander verbunden sind. Erst Dejean (Spec. d. Col. I. pg. 57) spricht von maculis tertia quartaque oblique positis und bildet (Iconogr. I. pl. 2. f. 1) die Form mit verbundenen Punkten ab, welche H. Beuthin *Mülleri* tauft. Allerdings sagt Dejean nur (Icon. I. p. 15), dass Punkt 3 und 4 oft vereinigt seien.

Da nun Linné eine Form mit verbundenen Punkten, d. h. eine Form mit Binden beschrieben und Dejean